

ограниченными возможностями / Л. П. Васильева, К. Э. Зборовский. – Минск : ГИУСТ БГУ, 2012. – 124 с.

2. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 2–3. – 36 с.

3. Ткалич О. Працевлаштування людей із інвалідністю в Україні: формальність і реалії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://commons.com.ua/ru/pratsevlashthu-vannya-lyudej-iz-invalidnistyu-v-ukrayini-formalnist-i-realiyi/> – Заголовок з екрану.

УДК331.55

Нестеренко О.М.,

канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри економічної теорії
та економічних методів управління,

Шнак І. А.,

студент магістерського рівня,
ХНУ імені В.Н. Каразіна

МОБІЛЬНІСТЬ РОБОЧОЇ СИЛИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ

Термін «мобільність» стосовно робочої сили вживається в науковій літературі доволі широко, нерідко означаючи різні явища та процеси, пов'язані зі зміною стану особи, викликаного її кар'єрним зростанням, соціальним ліфтингом чи зміною постійного місця проживання.

Мобільністю, рухливістю робочої сили вважають здатність працівників переходити з одного робочого місця на інше. Робітники можуть змінювати фірми, професії, місце проживання та країну проживання [6].

У контексті глобалізації економіки, перехід до ринкових відносин і нових методів виробництва в аграрних та командних економіках руйнує звичайні соціальні та економічні зв'язки, призводить до масштабного витіснення людей зі звичайного способу життя. Це створює мобільні групи населення, які шукають нові шляхи досягнення економічного добробуту.

Одним з таких шляхів є працевлаштування на розширених національних і міжнародних ринках праці. Дані процеси відбуваються у формі міграцій із села у місто, або із країн, що розвиваються, у розвинуті країни. Міжнародна різниця в зарплаті не є єдиним чи найважливішим фактором, що створює міграційні мотивації. Домогосподарства, що намагаються відповідати структурним змінам, використовують трудову міграцію як засіб подолання труднощів ринкової економіки. Домогосподарства намагаються захистити себе від ризиків, неповної зайнятості і безробіття шляхом трудової міграції одного або декількох своїх членів. Так, коли з країни від'їжджають найбільш кваліфіковані та освічені

професіонали, цілком зрозуміло, що головною рушійною силою тут виступає збільшення доходів, а також прагнення до максимально повної професійної самореалізації [5, с. 212]. Але, новий розподіл праці, при якому індивід намагається зменшити ризики існування в нестабільному світі, призводить до того, що він отримує найбільш низькооплачувану та «брудну» роботу, яка надається трудовим мігрантам [4, с. 27-28].

Коли на ранніх стадіях трансформації ринку праці у країнах, що розвиваються, може виникнути мобільне населення, яке бажає взяти участь у трудовій міграції, в той самий час у розвинутих країнах, що виступають реципієнтами робочої сили, має місце роздвоєння ринків праці. Вторинний сектор праці пропонує низьку оплату праці, слабку стабільність і невеликі можливості для кар'єрного просування, чим відштовхує національну робочу силу і породжує структурний попит на працівників – мігрантів [3, с. 42]. Але, загалом, міграція високопрофесійних кадрів в епоху глобалізації являє собою надзвичайно складний і різновекторний процес. Останнім часом він все менше стимулюється різноманітними штучними обмеженнями та бар'єрами, але в перспективі протидія місцевих спеціалістів притоку кваліфікованих іноземців буде зростати [2, с. 76-78].

Через низьку капітало- та фондозабезпеченість, доходи в бідних країнах є мізерними. При вільному відсіку національного капіталу вони зовсім стають злидарськими. Це лише ускладнює розрив між багатими та бідними країнами. Такий диспаритет безумовно спрямовує в сторону країн "першого" світу мільйони робітників-мігрантів та біженців "другого" та "третього світу". Крім того, він вимушує небагаті країни перешкоджати відтоку за кордон свого національного капіталу – задля того, щоб хоч як-то стримувати дисбаланс, зумовлений односторонньою закритістю ринків праці процвітаючих економік [6, с. 90-105].

Підводячи підсумки, зрозуміло, що навіть без відносних параметрів ринку зайнятості в Україні, у нас вже не перший рік грає не просто національна драма, а реальна трагедія - безробіття: неповна зайнятість; повзуча бідність, що переходить в зубожіння; масовий від'їзд за кордон молодих, здібних, кваліфікованих робітників; неповні сім'ї "заробітчани".

Література

1. Костюченко А.С. Бенилюкс в путях миграций / А. С. Костюченко // Современная Европа. – 2006. - №4(28), октябрь-декабрь. – с .76-78.
2. Майданік І. П. Українська молодь на ринках праці зарубіжних держав. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2016 – 176 с.
3. Супян В. Б. Иммиграция и экономика / В. Б. Супян // США – экономика, политика, культура. – 2006 - №5 – с.27 – 29.
4. Фергюсон Й. Глобальное общество в конце XX столетия / Й. Фергюсон, под ред. Ушанков // Международные отношения: социологические подходы. – М., 1998 – с. 212.

5. Фокс Дж. Торговая политика США – время начать сначала // Экономика Украины. – 2017. - № 5-6(658-659). – с. 90-105.

6. Экономика. Толковый словарь / Дж. Блэк; общ. ред. д. э. н. Осадчая И.М. – М.: «Инфра – М»; изд – во «Весь мир», 2000.

УДК 331.5

Вітряк Т.Б.,

канд. екон. наук,

заступник завідуючого проблемної науково-дослідної лабораторії

соціальних досліджень ринку праці,

Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (м. Київ)

СТАН РИНКУ ПРАЦІ ЯК ІНДИКАТОР ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Загальний процес формування ринкової економіки знаходить своє концентроване відображення в сфері зайнятості, так як більшість економічних явищ у тій чи іншій мірі виступає в якості факторів і результатів процесів, що протікають у даній сфері. Найбільш глибока трансформація відбулася в сфері трудових відносин у зв'язку з переходом від моделі офіційної загальної зайнятості до ринкової моделі трудових відносин.

Наукові дослідження теоретичної бази ринку праці, зайнятості та безробіття активно здійснюються провідними вітчизняними вченими, серед яких: А.А. Грішнова, Е.М. Лібанова, С.І. Бандур, Т.П. Петрова, В.М. Петюх та ін. Дослідниками розглядаються стан та актуальні проблеми державного регулювання зайнятості, їх зв'язок з економічними реаліями, даються рекомендації щодо вирішення проблем. Особливо актуальні є публікації з досліджуваної проблематики І.Ф. Гнибіденко [1].

Проведений аналіз наукових джерел дає підстави зробити висновок, що при розгляді зайнятості населення як фактора забезпечення економічної безпеки традиційно використовуються такі індикатори: кількість зайнятого населення (тис. осіб), кількість зареєстрованих безробітних (тис. осіб), рівень безробіття за методологією МОП (%), рівень тривалого безробіття у працездатному віці (%), реальна заробітна плата (%).

Ринок праці формується як основний елемент економічної системи, що чутливо реагує в цілому на всі суспільні процеси. Аналіз кількості зайнятого населення у віці 15-70 років свідчить про підвищення їх економічної активності з 2010 р. до 2013 р., що характеризується зростанням рівня зайнятості в цей період. Проте в 2014 р. спостерігається різке скорочення зайнятості населення і вже в 2016 р. економічною діяльністю було зайнято на 2903,3 тис. осіб менше ніж в 2010 р., відповідно рівень зайнятості зменшився на 2,1% [2].

Аналіз тенденцій зайнятого населення працездатного віку свідчить про скорочення даної категорії на 1825,4 тис. осіб за період 2010-2016 рр. З 2010